

TÜRKİYE'DE MUHASEBE BİLGİ TEKNOLOJİLERİ KULLANIMININ KARIYER PLANLAMASI ETKİSİ¹

THE IMPACT OF ACCOUNTING INFORMATION TECHNOLOGY USAGE ON CAREER PLANNING IN TURKEY

Osman Kürşat ONAT², Osman AKIN³, Aslan AYDOĞDI⁴

Öz

Bilgi teknolojileri, tüm sektörlerdeki iş yapma şekillerini köklü olarak değiştirmekte ve ilgili uzmanlık alanındaki teorisyenler, kullanıcılar ve politika geliştiriciler açısından yeni ihtiyaçları beraberinde getirmektedir. Muhasebe bilgi teknolojileri de benzer bir şekilde muhasebe uygulamacıları açısından gün geçtikçe daha önemli olmakta ve muhasebe eğitiminde daha önemli bir yer tutmaktadır. Bu çalışmada, ülkemizdeki işverenlerin çalışana adaylarından aradıkları muhasebe bilgi teknolojisi nitelikleri incelenerek kariyer planlamasına olan etkileri araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe, Bilgi Teknolojisi, Kariyer

Jel Kodları: M41, D83

Abstract

Information technologies, radically changes business usages in all industries and implies new requirements for theoreticians, users and policy makers at related expertises. Accounting information technologies similarly becomes more important for accounting practitioners and gains more important place for accounting education. In this study, qualifications for accounting information technologies that employers looked at candidates were researched.

Keywords: Accounting, Information Technology, Career

Jel Codes: M41, D83

¹ Bu çalışma 11-13 Mayıs 2017 tarihinde Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nde düzenlenen 4. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sosyal ve Teknik Bilimler Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Doç.Dr., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, dr_osmankursat@hotmail.com

³ Yrd.Dr., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Hikmet Tolunay MYO, osmanakin@mehmetakif.edu.tr

⁴ Yl.Öğr., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, aydogduaslan.13@gmail.com

1.GİRİŞ

Bilgi teknolojileri, ortaya çıktığı dönemlerden başlayarak dünya genelinde birçok iş yapma şeklini önemli ölçüde etkilemişlerdir. Bu süreç içerisinde, birçok geleneksel iş modeli ortadan kalkmış veya düşüşe geçmiş buna karşı bilgi teknolojilerini kullanan veya bilgi teknolojilerinden etkilenen birçok yeni iş modeli de kullanılmaya başlanmıştır.

Muhasebe de gerek bir bilim dalı gerekse bir işletme fonksiyonu olarak bilgi teknolojilerinden en fazla etkilenen alanlardan birisi olmuştur. Kayıtların tamamının elle tutulduğu, defter ve belgelerin manuel olarak düzenlendiği dönemlerden tüm işlemlerin bilgisayar ortamında yapıldığı aşamalara gelinmiştir. Geline nokta fatura ve yasal defterlerin elektronik ortamda tutulması, izlenmesi ve onaylanması ile birlikte bulut bilişim teknolojilerinden faydalanılması aşamasına gelinmiştir. Bu değişim süreci birçok yeni muhasebe yazılımının kullanılması ile birlikte belirtilen yazılımlar konusunda bilgi sahibi olan eleman ihtiyacı da gün geçtikçe artmakta ve muhasebe bilgi teknolojileri konusunda bilgi sahibi olan çalışan adaylarından beklentiler giderek artmaktadır. Bu beklenti artışının bilgi teknolojilerindeki değişimle aynı hızla devam edeceği de söylenebilir.

Bu çalışmada, işverenlerin çalışan adaylarından muhasebe bilgi teknolojileri konusundaki beklentileri ve bu durumun kariyer planlamasına olan etkileri internetteki kariyer sitelerinde araştırılmış ve elde edilen sonuçlar yorumlanmıştır.

1.1.Muhasebe Bilgi Sistemi

Muhasebe bilgi sistemi, yönetim bilgi sisteminin alt sistemlerinden birini oluşturmakla birlikte, genellikle, işletme içi eylemlerle yani işletmede oluşan nakit akışı ile ilgilidir. Muhasebe bilgi sistemi; işletmenin varlıkları üzerinde koruyuculuk işlevini yerine getirmek ve varlıklarda zamanla meydana gelen değişimleri belirlemek ile işletmenin finansal durumu ve eylemlerinin sonucuyla ilgili taraflara bilgi sağlamak üzere iki temel amacı bulunmaktadır. İşletme eylemlerinin sonucuyla ilgili taraflar; işletmenin yöneticileri, işletme sahipleri ve ortakları, kredi verenler, çalışanlar, kamuoyu ve devlettir. Bu grupların gereksinim duyduğu bilgiler bunlara muhasebe raporları aracılığıyla sağlanmaktadır (Akgün ve Kılıç,2013:23).

İşletme bilgi sistemleri içerisinde en eski ve geniş kapsamlı bilgi sistemi Muhasebe Bilgi Sistemidir (MBS). MBS’de üretilen muhasebe bilgileri, çok sayıdaki işletme içi ve dışı bilgi kullanıcıları tarafından kullanılmaktadır. MSB’de üretilen bilgileri kalite düzeyleri, kullanıcılarının verecekleri kararları da doğrudan etkileyebilmektedir (Acar ve Özçelik,2011:11).

Muhasebe bilgi sistemi; yönetimin varlıklar üzerindeki yönetim sorumluluğunu yerine getirmek, işletme eylemlerinin kontrolünü olurlu kılmak, geleceğe ilişkin işletme eylemlerini planlamak için gerekli bilgileri sağlamaya yönelik bir sistem olarak tanımlanabilir. Bu yönüyle muhasebe bilgi sistemi, yönetim bilgi sisteminin en temel ögesi olup işletmenin sürekliliğini sağlama yönünde işletme faaliyetlerinin geleceğe yönelik koşullar dikkate alınarak planlanmasına olanak sağlamaktadır. Bu sistem hem

geleneksel muhasebe işlevlerini yerine getiren ve hem de yönetim muhasebesi, maliyet muhasebesi, sorumluluk muhasebesi işletme bütçesi gibi yönetsel işlevleri içeren geniş bir bütündür.

Muhasebe bilgi sistemi, işletmenin hedeflerine metodlu ve sistematik bir biçimde ulaşmasını sağlamaya yönelik olup, bilgi işleme sistemleri muhasebe bilgi sisteminin bel kemiğini oluşturmaktadır. Bilgi işleme sistemleri muhasebe bilgi sisteminin ayrıntılı tasarımını oluşturmada ve sistemi uygulamaya geçirmede rol oynamaktadır (Dinç ve Abidinoğlu, 2009:163-164).

1.1.2.Kariyer Planlaması

Kariyer, bir meslekte zaman ve çalışmayla elde edilen aşama, başarı ve uzmanlık anlamına gelmektedir. Başka bir deyişle kariyer, “Kişinin yaşam boyu edindiği işe ilişkin deneyim ve faaliyetler ile ilgili olarak algıladığı tutum ve davranışlar dizisi” şeklinde tanımlanmaktadır (Dükar,2010:2).

Kariyer planlama kişilerin kariyer hedeflerinin seçimi ve bu hedeflere ulaşabilmeleri için izlemeleri gereken yol olarak tanımlanmaktadır. Kariyer planlama süreci; kişilerin, örgütlerin ve çevrenin sürekli bir değişim içerisinde olmasından dolayı etkilenen ve değişime uğrayan bir süreçtir. Bu nedenle de bu süreç içerisinde gerek kişiler, gerekse de örgütler açısından esnekliğin ön plana çıkması son derece önemlidir. Kariyer planlaması, kişilerin sahip oldukları bilgi, yetenek, beceri ve güdülerin geliştirilmesi yolu ile çalıştıkları örgütler içerisinde yükselişlerinin planlamasıdır. Kariyer planlama; alt pozisyonlarda ve manuel işlerde daha çok mevcut yetenekleri geliştirmeye yönelik olarak tasarlanırken, üst pozisyonlarda, uzmanlıktan yöneticiliğe doğru giden basamaklarda ise mevcut yeteneklerle birlikte potansiyel yetenekleri geliştirmeye yönelik olarak da tasarlanmaktadır (Gerek,2009:54-55).

Kariyer planlama faaliyetlerinin başlıca amaçları aşağıda sıralanmaktadır (Gerek,2009:55):

- İnsan kaynaklarının verimli ve etkin kullanılması,
- Kariyerlerinde yükselme ihtiyaçlarının tatmin edilmesi için kişilerin kariyer geliştirmelerinin sağlanması,
- Kişisel doyumla beraber örgüt bağlılığının artırılması,
- Kişilerin hedeflerinin genişletilmesi ve yeni alanlara yönelmelerinin sağlanması,
- Bireysel eğitim ve geliştirme ihtiyaçlarının daha iyi saptanması,
- İş performansının yükseltilmesi.

2.ARAŞTIRMANIN AMACI VE YÖNTEMİ

Araştırmanın amacı, ülkemizdeki bilgi teknolojileri kullanımının muhasebeye yansımalarını belirleyebilmek ve muhasebe alanında istihdam edilecek muhasebe çalışan talebinin belirlenerek, muhasebe çalışanından işin gerekliliklerinin yerine getirilmesi amacıyla sahip olması beklenen asgari niteliklerin saptamaktır.

Buna ek olarak bilgi teknolojilerine hâkim olma ve etkin bir şekilde kullanılabilmenin muhasebe alanında istihdam edilmedeki avantajının bilgi teknolojilerini kullanamayan kişiler üzerindeki üstünlüğünün ve fark yaratıp yaratmadığı gösterilmeye çalışılmıştır.

Araştırma kapsamında güvenilir ve sağlıklı bilgilerin ortaya konulabilmesi amacı ile alanında öncü iş/işçi arama siteleri kullanılmıştır. Bunlar;

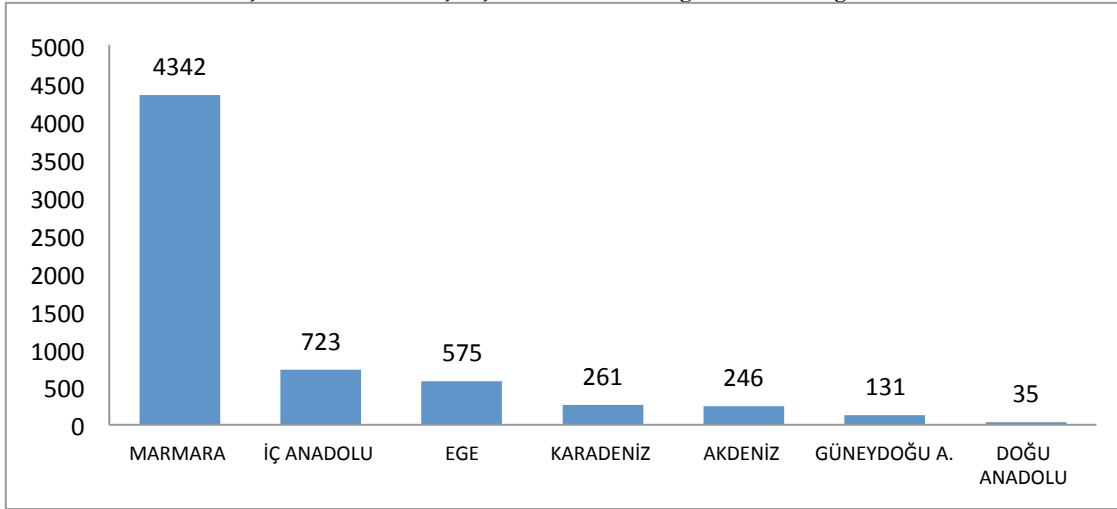
- Kariyer.net
- Secreterv
- Yenibiriş
- İşbul
- Elemanonline dır.

Bu kapsamda incelenen sitelere ülke genelinde ve bölgesel olarak muhasebe çalışan ilanları incelenmiş ve cinsiyet, askerlik durumu, yaş, eğitim durumu, tecrübe, aranılan pozisyon, yabancı dil, muhasebe paket programları bilgisi ve sektör gibi unsurlar ele alınarak yorumlanmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda ilgili sitelere ait 6313 adet ilan incelenmiş MS Office Excel programı ile kategorize edilmeye çalışılmıştır. 12 Kasım 2016 tarihinden itibaren tarih kısıtlaması yapılmaksızın arama yapılmıştır.

2.1.Araştırma Bulgularının Değerlendirilmesi

Araştırma kapsamında incelenen ilan sitelerinin sonuçlarını öncelikli olarak ülke bazında değerlendirilecek olursak,

Şekil.1. Muhasebe Çalışanı İlanlarının Bölgelere Göre Dağılımı

Türkiye geneli 6313 muhasebe elemanı ilanının %68,7 (4342 kişi) Marmara Bölgesinde, %11,4 (723 kişi) İç Anadolu Bölgesinde, %10,9 (575 kişi) Ege Bölgesinde, %4,1 (261 kişi) Karadeniz Bölgesinde, %3,8 (246 kişi) Akdeniz Bölgesinde, %2,0 (131 kişi) Güneydoğu Anadolu bölgesinde ve %0,05 (35 kişi) Doğu Anadolu bölgesinde yer almaktadır. Görüldüğü üzere en fazla iş ilanı Marmara Bölgesinde yer alırken en az iş ilanının ise Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer almaktadır.

Ülke bazında değerlendirmeye devam ettiğimizde ve daha önce bahsettiğimiz kriterlerden biri olan cinsiyet ve askerlik durumu gibi muhasebe çalışanı ilanlarının kriterlerini oluşturan diğer unsurları aşağıda yer alan tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Muhasebe Çalışanı İlanlarının Cinsiyete Göre Dağılımı

TÜRKİYE BÖLGELER	CİNSİYET			ASKERLİK	
	BAY	BAYAN	BAY/BAYAN	YAPILDI	TECİLLİ
MARMARA BÖLGESİ	230	386	3726	3957	250
İÇ ANADOLU BÖLGESİ	62	72	589	651	63
EGE BÖLGESİ	34	59	482	520	49
KARADENİZ BÖLGESİ	32	27	202	234	27
AKDENİZ BÖLGESİ	24	36	186	210	8
GÜNEYDOĞU A. BÖLGESİ	19	17	95	114	15
DOĞU ANADOLU BÖLGESİ	2	14	19	21	2
TOPLAM	403	611	5299	5707	414

.Tablo 1’e baktığımızda ilk olarak göze çarpan unsurun aranan bayan muhasebe elemanın baylara göre hemen hemen her bölgede daha fazla görülmektedir. Ancak hem bayan hem erkek eleman arayan ilanların sayısı ise her bölgede daha fazladır. Aynı tabloda yer alan bir diğer kriter olan askerlik durumuna bakıldığında ise, elemen arayanların çoğunlukla askerlik yapmış olma şartını aradıkları görülmektedir. Askerlik şartı durumuna göre bayan eleman arama ilan sayısının fazla olmasını doğrular nitelikte olarak karşımıza gelmektedir.

Tablo 2.Muhasebe Çalışanı İlanlarının Yaş Kriterine Göre Dağılımı

BÖLGELER	YAŞ			
	18-20	20-25	25-30	30+
MARMARA BÖLGESİ	443	1451	1854	594
İÇ ANADOLU BÖLGESİ	63	229	324	105
EGE BÖLGESİ	72	194	246	63
KARADENİZ BÖLGESİ	44	89	96	32
AKDENİZ BÖLGESİ	28	85	125	8
GÜNEYDOĞU A. BÖLGESİ	31	65	27	8
DOĞU ANADOLU BÖLGESİ	6	14	11	4
TOPLAM	687	2127	2683	814

.Tablo2’ de yer alan yaş kriterini incelediğimizde ise toplam rakamlara bakacak olursak 18-20 yaş arası 687 kişi, 20-25 yaş arası 2127 kişi, 25-30 yaş arası 2683 kişi, 30 yaş ve üstü 814 muhasebe çalışanı ilanının mevcut olduğu görülmektedir. 25-30 yaş aralığında muhasebe çalışanına daha fazla talep olduğu görülmektedir. Aynı şekilde bölgeler bazında baktığımızda ise aynı yaş aralığında tüm bölgelerde daha fazla olduğu ve bunun en önemli nedenlerinden birisi söz konusu olan yaş aralığında çalışanların iş tecrübelerinin olması, askerlik gibi herhangi bir engelinin olmaması gibi nedenler olabileceği görülmektedir.

Tablo 3. Muhasebe Çalışanı İlanlarının Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

BÖLGELER	EĞİTİM DURUMU			
	LİSE	ÖNLİSANS	LİSANS	YÜKSEK LİSANS
MARMARA BÖLGESİ	1184	1805	2750	1015
İÇ ANADOLU BÖLGESİ	183	311	485	221
EGE BÖLGESİ	113	239	351	151
KARADENİZ BÖLGESİ	63	86	100	43
AKDENİZ BÖLGESİ	54	116	155	61
GÜNEYDOĞU A. BÖLGESİ	55	41	28	7
DOĞU ANADOLU BÖLGESİ	20	17	12	7
TOPLAM	1672	2615	3881	1505

.Tablo 3’baktığımızda, 1672 lise, 2615 önlisans, 3881 lisans ve 1505 yüksek lisans muhasebe çalışanı(yardımcı muhasebe elemanı) arandığı görülmektedir. Ağırlıklı olarak lisans mezunlarının daha fazla arandığı bunu takiben ise ön lisans mezunlarının oluşturduğu görülmektedir. Bölge bazında da baktığımızda Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu Bölgesi dışında kalan tüm bölgelerde lisans mezunu muhasebe çalışanı arama kriterlerinin çoğunluğunu oluşturmaktadır. Bu durumda muhasebe eğitimde her ne kadar ön lisans eğitimi önemli olsa da lisans eğitiminin tamamlanmasının önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 4. Muhasebe Çalışanı İlanlarının Tecrübe Kriterine Göre Dağılımı

BÖLGELER	TECRÜBE				
	TECRÜBESİZ	1-2 YIL	2-5 YIL	5-10 YIL	10+ YIL
MARMARA BÖLGESİ	398	1030	2171	658	85
İÇ ANADOLU BÖLGESİ	74	136	365	128	20
EGE BÖLGESİ	97	135	48	82	13
KARADENİZ BÖLGESİ	38	79	92	47	5
AKDENİZ BÖLGESİ	14	52	153	23	4
GÜNEYDOĞU A. BÖLGESİ	37	34	42	13	0
DOĞU ANADOLU BÖLGESİ	10	8	14	3	0
TOPLAM	668	1474	3085	954	127

.Tablo 4’de baktığımızda Muhasebe çalışanlarının muhasebe ile ilgili uygulamaları, işlemleri prosedürleri bilmesi yani mesleki tecrübeye sahip olması çalışanların ve özellikle iş verenlerin işlerini kolaylaştıracak, hızlandıracak ve hata yapma riskini asgari düzeye indirgeyecektir. Bu nedenle iş ilanlarının en önemli kriterlerinden birisini oluşturan tecrübe şartını muhasebe çalışanı açısından incelediğimizde, buna göre 668 kişi tecrübesiz, 1474 kişi 1-2 yıl, 3085 kişi 2-5 yıl, 954 kişi 5-10 yıl, 127 kişi ise 10 yıl ve üstü tecrübe şartını sağlamaları istenmektedir. Tabloya baktığımızda 2-5 yıl aralığında tecrübe şartındaki ilanların daha fazla olduğu görülmektedir. Bunu takiben 1-2 yıl aralığında tecrübe şartının sağlayan ilanlar gelmektedir. Bunun en temel nedenlerinden biri muhasebe noktasında eğitilmiş ve öğrenme odaklı birisi için söz konusu çalışma yıllarının yeterli olacağı düşüncesi olduğunu söyleyebiliriz. Aynı şekilde baktığımızda 10 yıl ve üzerinde tecrübe şartının en az aranılan nitelik olarak karşımıza

çıktığı görülmektedir. Aynı şekilde tecrübe ile birlikte verilen ücret arasındaki ilişkiyi dolayı olduğunu söyleyebiliriz. Tecrübeye bağlı olarak talep edilen ücret artacağından dolayı muhasebe mesleği çalışanlarında yüksek tecrübeli personel sadece belirli pozisyonlar için aranmaktadır. İşletmelerin muhasebe departmanlarında farklı pozisyonlarda çalışan muhasebe çalışanlarının çalıştığı pozisyonu arama kriterleri içerisinde değerlendirmemizi ve incelememizi zorunlu kılmaktadır. Bu durumda aşağıdaki tabloda muhasebe çalışanlarının aranan pozisyonlara göre dağılımı görülebilmektedir.

Tablo 5. Muhasebe Çalışanı İlanlarının Pozisyonlara Göre Dağılımı

BÖLGELER	ARANILAN POZİSYON				
	ÖN MUHASEBE ELEMANI	MUHASEBE PERSONELİ	MUHASEBE SORUMLUSU	MUHASEBE MÜDÜRÜ	MUHASEBE UZMANI
MARMARA BÖLGESİ	898	1538	1004	180	522
İÇ ANADOLU BÖLGESİ	161	270	164	53	76
EGE BÖLGESİ	139	230	112	25	69
KARADENİZ BÖLGESİ	78	111	46	8	18
AKDENİZ BÖLGESİ	87	119	63	12	47
GÜNEYDOĞU A. BÖLGESİ	37	55	19	9	8
DOĞUANADOLU BÖLGESİ	11	15	6	1	2
TOPLAM	1411	2338	1414	288	742

.Tablo 5’te toplam üzerinde bir değerlendirme yaptığımızda, en fazla aranan pozisyonun muhasebe personeli olduğu (2338 kişi), bunu takiben ön muhasebe sorumlusu (1414 kişi), ön muhasebe elamanı (1411 kişi), daha sonra muhasebe uzmanı (742 kişi) ve son olarak muhasebe müdürü (288 kişi) nin arandığı görülmektedir. Aranan pozisyonlar içerisinde yer alan muhasebe müdürü ve muhasebe uzmanın en az aranan muhasebe çalışma pozisyonu olduğu görülmektedir. Bunun temel nedeni daha önceki kriterlerimizden birisi olan tecrübe şartı ve bunun yanı sıra tecrübe şartını da göz önünde bulundurduğumuzda söz konusu olan muhasebe müdürü ve muhasebe uzmanına talebin az olması veya bu alanda yetişmiş insan kaynağı olduğu kanısına varılabilir. Söz konusu pozisyonlarda çalışabilmek için muhasebe bilgisinin ve tecrübesinin çok olması gerekmektedir. Ve bu tür pozisyonlarda istihdam edilen muhasebe çalışanları genellikle uzun yıllar aynı firmada faaliyet gösterme eğilimine sahip kişilerdir. Bir başka ifade ile bu tür pozisyonlar çalışan devir hızı oldukça düşüktür.

Tablo 6. Muhasebe Çalışanı İlanlarının Sektörlere Göre Dağılımı

TÜRKİYE	SEKTÖR										
	BÖLGELER	YAPI	İNŞAAT	TURİZM	GIDA	ÜRETİM	TİCARET	HİZMET	OTO.	SGR.	MADEN
MARMARA	320	343	175	201	415	268	466	199	96	145	1714
İÇ ANADOLU	92	90	29	43	60	51	49	33	39	12	224
EGE	47	53	40	47	64	42	62	29	38	17	136
KARADENİZ	23	21	16	9	18	20	19	9	10	11	105
AKDENİZ	13	19	20	27	22	18	13	11	13	8	74
GÜNEYDOĞU	11	13	3	10	18	18	17	1	4	4	29
DOĞU AND.	3	2	0	2	7	6	5	0	3	0	7
TOPLAM	509	541	283	339	604	423	631	282	203	197	2289

Muhasebe çalışmanı her ne kadar çeşitli pozisyonlar ile şekillendirilmiş olsa da birçok işletmenin kalbini oluşturmaktadır. Bu nedenle hemen hemen her sektörde faaliyet gösteren işletmelerde muhasebe çalışmanı bulunmakta ve ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle sektörler bazında ihtiyaç duyulan muhasebe çalışanlarını incelediğimizde, hizmet sektöründe (631 kişi), üretim sektöründe (604 kişi), inşaat sektöründe (541 kişi), yapı sektöründe (509 kişi) ve sırasıyla ticaret, gıda, turizm, otomotiv, sigorta, maden sektöründe muhasebe çalışmanına ihtiyaç duyulmaktadır. Söz konusu sektörler taranılan ilanlarda ilan veren firmalara göre oluşturulmuş olmakla birlikte belli başlı sektörler burada isimlendirilmiştir. İsimlendirilen sektörlerin dışında kalan işletmelerin ihtiyaç duyduğu muhasebe çalışan sayısı ile 2289 kişidir. Daha öncede bahsedildiği üzere tüm işletmeler veya her sektör bir önceki tabloda olduğu gibi çeşitli pozisyonlarda muhasebe çalışmanına ihtiyaç duymaktadır.

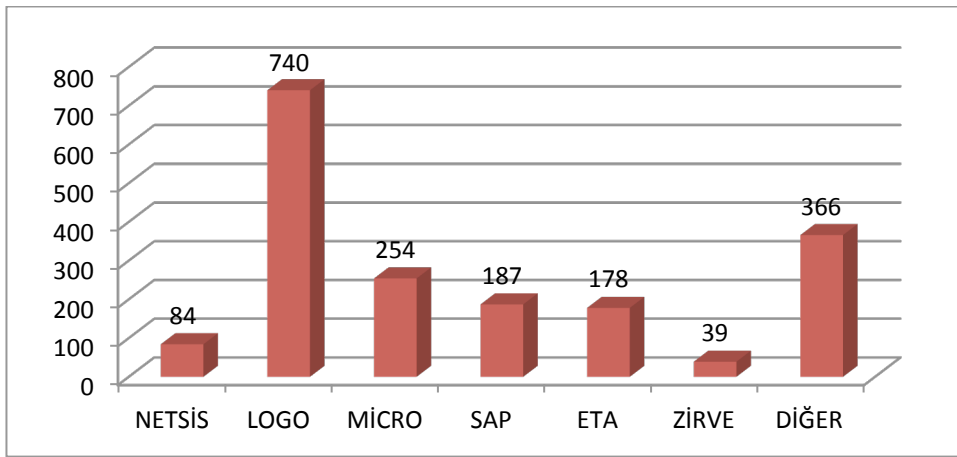
Muhasebe elemanı bölgesel olarak istenilen muhasebe paket programları dağılımı tablo 7'den itibaren incelenmiştir. Bu bağlamda İşletmelerde ihtiyaç duyulan bilgi genellikle bilgi sistemleri tarafından üretilmektedir. İşletmelerde en eski önemli bilgi sistemlerinden birisi muhasebe bilgi sistemidir. Muhasebe bilgi sistemi, bilgi kullanıcılarının etkin karar almalarını yardımcı olacak verilerin toplanması ve işlenmesi gibi süreçleri ifade etmektedir. Muhasebe bilgi sisteminde üretilen bilgiler önceden elle girişi gerçekleştirilirken bilgi teknolojilerinin gelişmesi ile birlikte veriler bilgisayar ortamında üretilmeye başlanmıştır. Bu durumda muhasebe işlemlerinin hızlandırılması, kolaylaştırılması noktasında işletmelere bir çok yeni avantajlar sağlamıştır. Ancak söz konusu bilginin bilgisayar ortamında kullanılabilmesi yani işlenebilmesi için işletmeler bilgi teknolojileri kullanımını bilen veya piyasada halihazırda kullanımda olan muhasebe paket programları noktasında bilgiye sahip personellere ihtiyaç duymaktadır. Bu nedenle muhasebe çalışanlarında aranılan kriterler içerisinde dahil ettiğimiz muhasebe paket programları kriterini kategorize ederken en çok aranılan, bilinmesi istenilen veya piyasada en çok kullanılan programlar bazında ayırım yapılmıştır.

Tablo 7. Muhasebe Elemanı Bölgesel Olarak İstenilen Muhasebe Paket Programları Dağılımı

TÜRKİYE	İSTENİLEN MUHASEBE PAKET PROGRAMLARI							
	BÖLGELER	NETSİS	LOGO	MİCRO	SAP	ETA	ZİRVE	MS OFFİCE
MARMARA	84	740	254	187	178	39	2579	366
İÇ ANADOLU	44	106	19	11	3	44	325	70
EGE	147	38	26	25	10	7	290	59
KARADENİZ	13	32	7	7	8	15	130	21
AKDENİZ	13	53	12	4	10	12	111	20
GÜNEYDOĞU A.	4	18	6	2	1	0	66	4
DOĞU ANADOLU	1	9	0	2	1	1	16	2
TOPLAM	306	996	324	238	211	118	3517	542

Tablo 7'yi incelediğimizde paket programlarının yanı sıra muhasebe çalışanlarında aranılan önemli unsur MS Office programları (3517 kişi) olduğu göze çarpmaktadır. Bunun en önemli nedenlerinden biri olan çoğu işletmenin ön muhasebe işlemlerini bir paket program kullanmak yerine hala Excel programında takip ediyor olması olabilir. Paket programlar noktasında incelediğimizde, LOGO programın en fazla (996 kişi), ZİRVE programının ise en az (118 kişi) olduğu görülmektedir. Bunun nedenleri ile ilgili gerçekleştirmiş olduğumuz internet sitelerindeki ilanları gözden geçirdiğimizde ve yorumladığımızda, LOGO programı yıllardır muhasebe paket programları noktasında piyasada hizmet veren bir program olmakla birlikte aynı zamanda işletmeler kurumsal kaynak planlaması noktasında ERP destekli hizmetlerde sunabildiği için tercih edilen ve kullanılan bir program haline gelmiştir. Zirve programı ise diğer programlara nazaran muhasebe paket program piyasasında yeni bir markadır ve ön muhasebe modülleri bulunmakla birlikte ağırlıklı olarak mali müşavirler tarafından kullanımı daha yaygın bir programdır. Söz konusu programları bölgesel bazda inceleyecek olursak,

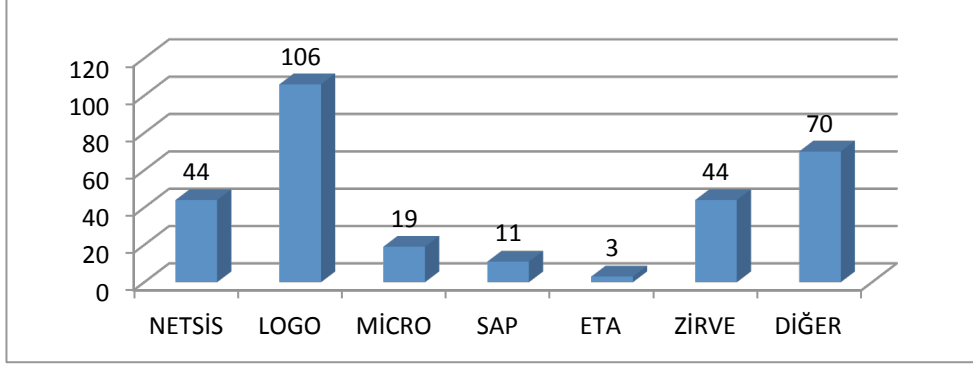
Şekil 2. Marmara Bölgesi Muhasebe Eleman İlanlarının Muhasebe Paket Programları İstenilmesine Göre Dağılımı

İlk olarak Marmara Bölgesi'ne baktığımızda tercih edilen programlar sırası ile, Logo (740 kişi), Micro (254 kişi), SAP (187 kişi), ETA (178 kişi), Netsis (84 kişi),

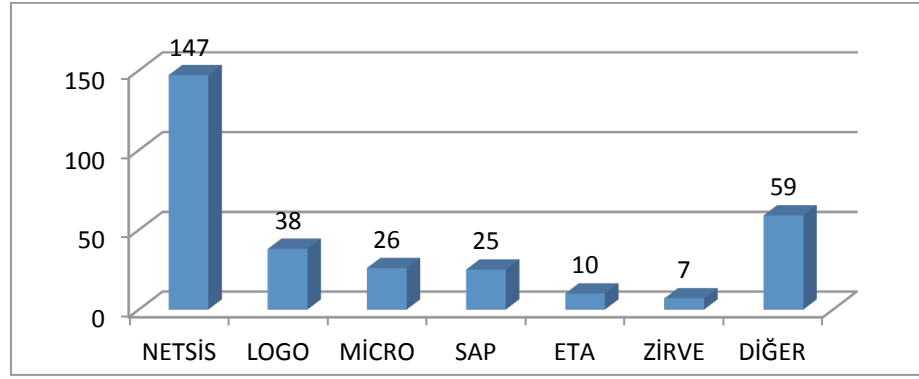
Zirve (39 kişi) ve bunların dışında kalan programlar ise (366 kişi)'dir. Görüldüğü üzere Marmara Bölgesinde muhasebe çalışanlarından bilinmesi istenilen program Logo programıdır.

Şekil 3. İç Anadolu Bölgesi Muhasebe Eleman İlanlarının Muhasebe Paket Programları İstenilmesine Göre Dağılımı

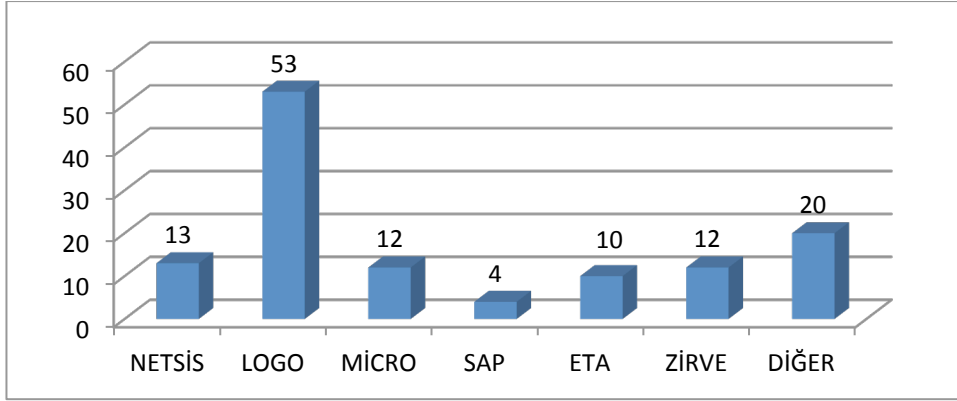
İç Anadolu bölgesine baktığımızda da Logo programının bilen muhasebe çalışanlarının (106 kişi) daha fazla tercih edildiği görülmektedir.

Şekil 4. Ege Bölgesi Muhasebe Eleman İlanlarının Muhasebe Paket Programları İstenilmesine Göre Dağılımı

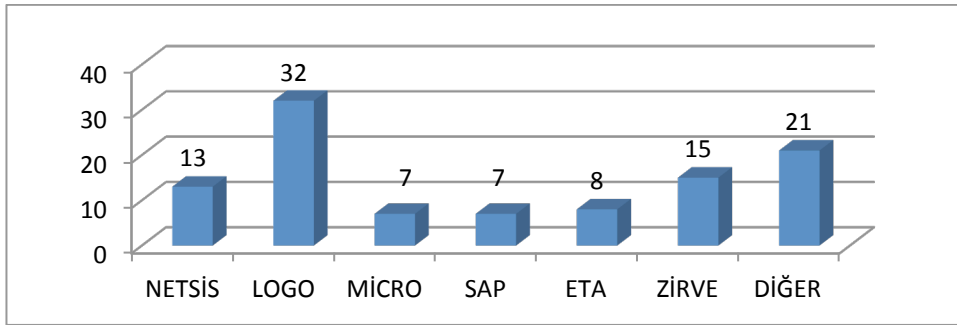
Ege bölgesine baktığımızda ise, Netsis programının (147 kişi) muhasebe çalışanlarında aranılan özellikler arasında yer aldığı görülmektedir. Netsis programının kurumsal çözümler sunabilmesi ve Ege merkezli bir firma olması nedeniyle bu bölgede işletmeler tarafından tercih edilme nedenini oluşturduğunu söyleyebiliriz. Bu da işletmelerin muhasebe çalışanlarında aradığı ve bilinmesi gereken program arasında yer almasını sağlamıştır.

Şekil 5. Akdeniz Bölgesi Muhasebe Eleman İlanlarının Muhasebe Paket Programları İstenilmesine Göre Dağılımı

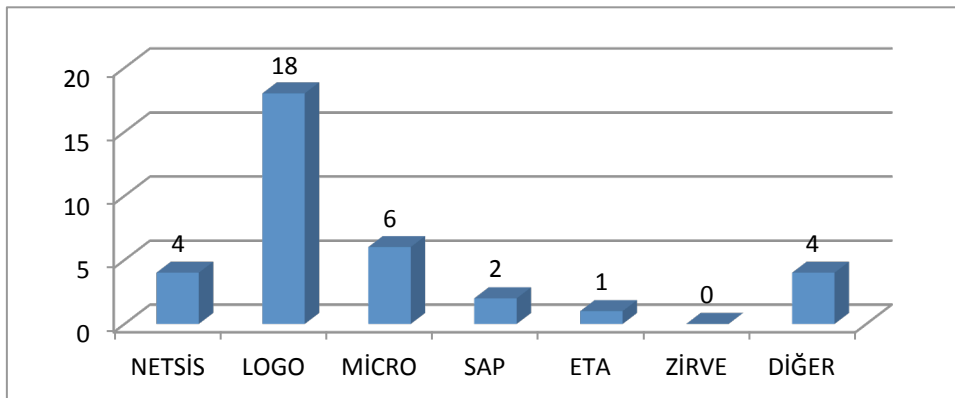
Şekil 5' te Akdeniz Bölgesi muhasebe eleman ilanlarının muhasebe paket programları istenilmesine göre dağılımı incelediğimizde diğer bölgelerde de olduğu gibi Logo(53 kişi) paket programının muhasebe çalışanlarının tarafından bilinmesi istenilen programların başında geldiği görülmektedir. Logo muhasebe paket programı haricinde Akdeniz Bölgesinde ikinci sıra diğer (20 kişi) muhasebe paket programları geldiğini ve ardından Netsis (13 kişi) paket programının bilinmesi gerektiği görülmektedir.

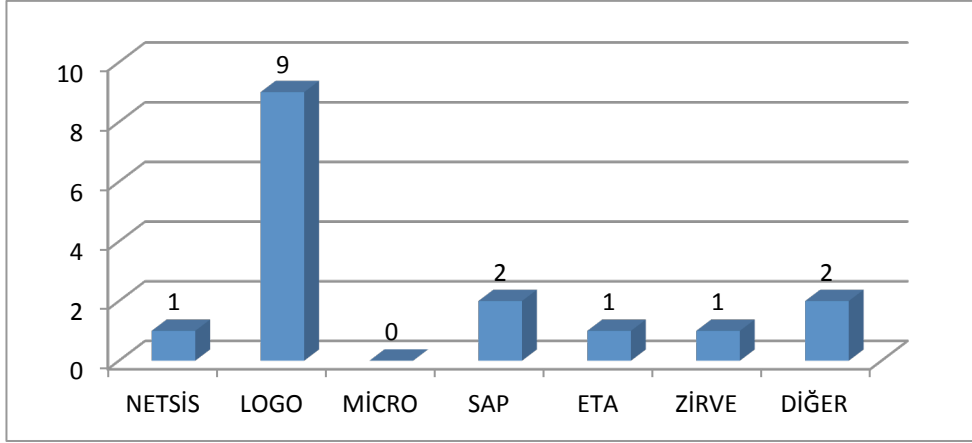
Şekil 6. Karadeniz Bölgesi Muhasebe Eleman İlanlarının Muhasebe Paket Programları İstenilmesine Göre Dağılımı

Şekil 6'yı incelediğimizde Karadeniz bölgesinde muhasebe elemanı ilanlarının muhasebe paket programları istenilmesine göre dağılımı diğer bölgelerde olduğu gibi Logo(32) programının en çok tercih edilen ve akabinde diğer olarak adlandırdığımız (21) paket programı takip etmiş Zirve(15) paket programı en çok tercih edilen muhasebe paket programları olduğu görülmektedir.

Şekil 7. Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu Bölgesi Muhasebe Eleman İlanlarının Muhasebe Paket Programları İstenilmesine Göre Dağılımı

Güney doğu ve Doğu Anadolu bölgelerine ait grafikleri birlikte değerlendirdiğimizde Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Logo (18 kişi) ve Doğu Anadolu Bölgesinde aynı şekilde Logo (9 kişi) programının muhasebe çalışanlarında aranılan unsur olduğu görülmektedir. Ancak her iki bölgeye de baktığımızda arama kriterleri arasında yer alan paket program kullanma ve bilgi teknolojileri kullanımı unsuruna göre seçim yapan veya arama yapan işletmeler çok yoğunlukta olmadığı görülmektedir. Bu durum şunu göstermektedir ki bilgi teknolojileri kullanımı bu bölgelerde çok yaygın değildir.

3. SONUÇ

Dünya’da ve dolayısıyla ülkemizde muhasebe alanına duyulan ilgili ve önemlilik derecesi günden güne artmaktadır. İşletmeler, devamlılıkları için mali nitelikte ki olaylarını yakından takip etmeleri gerekmekte ve elde edecekleri bilgilerin güvenilirliği konusunda gereken çalışmaları yapmaları gerekmektedir.

Muhasebe ile ilgilerin güvenilirliği için öncelikle muhasebe elemanının bilgili, yetkin ve dikkatli olması gerekmektedir. Fakat tek başına muhasebe elemanın kişisel özellikleri ile istenilen verim alınamaz. Bu nedenle muhasebe elemana yardımcı olabilecek programlar geliştirilmiş ve muhasebe işleyişinin temel taşlarından biri olmuştur.

Bu bağlamda gerçekleştirmiş olduğumuz çalışmamızda, iş/işçi arama sitelerindeki ilanlarda aranan muhasebe elemanlarında bulunması istenen kişisel ve teknik özellikler araştırılmıştır. Türkiye genelinde 6313 ilan incelenmiştir. Bu ilanların 4342’si Marmara Bölgesinde eleman aramaktadır Marmara Bölgesi %69’luk oranla Türkiye’nin en çok muhasebe elemanı aranan bölgesidir. Aranılan elemanlarda cinsiyet ayrımı büyük ölçüde yapılmamaktadır fakat sadece bay veya sadece bayan eleman aranılan ilanlarda mevcuttur. Erkek adaylar için askerliğin tamamlanmış olması istenmektedir, çok az sayıda tecilli olmasını da kabul eden işletme bulunmaktadır. Yaş durumu olarak 25-30 yaş aralığında aranılan eleman sayısı diğer kriterlere göre daha fazla gerçekleşmiştir. Eğitim düzeyinde lisans mezuniyeti en çok aranılan kriter olmuştur bunu önlisans takip etmektedir. Tecrübe bazından incelenen ilanların yarısına yakını 2-5 yıl tecrübe şartı aranmaktadır. Muhasebe elemanı pozisyonu en fazla açığın bulunduğu kadro olarak tespit edilmiştir. İlanların büyük çoğunluğun da yabancı dil istenmemiştir sadece %7,6 lık kısımda yabancı dil aranmaktadır ve yabancı dil düzeyinin de genel olarak üst seviyede olması

istenmektedir. Muhasebe paket programı konusunda en çok aranılan program çok büyük farkla Logo programıdır. Ayrıca işletmeler 3517 ilanda muhasebe elemanlarının MS Office programlarını bilmesini istemektedirler. İlanlar sektörel olarak çok fark göstermemekle birlikte üretim ve hizmet sektöründe yoğunlaşmıştır.

Muhasebe alanında istihdam edilmeyi isteyen bireylerin istihdam olanaklarını arttırmaları için eğitim seviyelerini lisans düzeyine kadar çıkarmaları, diğer getirileri göz ardı ederek sadece tecrübe kazanmak amacıyla bile en az 2 yıl muhasebe alanında tecrübeye sahip olmaları, rakiplerinin önüne geçebilmek ve tercih edilebilirliklerini artırmak amacıyla yabancı dil bilinmesi kişilere farklılık kazandıracaktır. Ayrıca muhasebenin bir bilgi üretme mekanizması olduğu ve muhasebeden üretilen bilgilerin karar almayı kolaylaştırdığı düşünülürse, muhasebe çalışanlarının bilgi teknolojileri ile yakından ilgili olmaları ve işletmelerin bu bağlamda kullandıkları paket programlara kayıtsız kalmamaları, bu nedenle bu noktada da gerek meslek odaları tarafından gerekse ön lisans, lisans düzeyinde eğitim veren üniversitelerde bu doğrultuda uygulamaya yönelik eğitimlerin arttırılarak uygulanması gerekmektedir.

4. KAYNAKÇA

- Acar,Durmuş- Özçelik,Hasan (2011), Muhasebe Bilgi Kalitesini Etkileyen Kritik Başarı Faktörleri. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (10-23).
- Akgün, Ali İhsan- KILIÇ, Selçuk (2013), Muhasebe Bilgi Sisteminin İşletme Yönetiminin Etkinliği Üzerindeki Etkisi. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, (21-36).
- Dinç,Engin- Abdioğlu,Hasan (2009),İşletmelerde Kurumsal Yönetim Anlayışı ve Muhasebe Bilgi Sistemi İlişkisi: İMKB-100 Şirketleri Üzerine Ampirik Bir Araştırma. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt.12.Sayı.21, (157-184).
- DÜKAR (2010, 05 01),*Kariyer Planlama Rehberi*. 09 22, 2016 tarihinde DÜKAR Web Sitesi: <http://dukar.dogus.edu.tr/documents/makale/mk110.pdf> adresinden alındı
- Gerek,Meltem (2009),*Örgütsel Kariyer Yönetimi: Tekstil İşletmelerinde Bir Uygulama*. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Afyonkarahisar.